

KRONIEK

schot en ge ziet hoe duidelijk onzuiver tegen zuiver afsteekt.

II

Herman de Man, *Zonen van den paardekop*, Nijgh & van Ditmar Uitg.-Mij N.V. Rotterdam 1939.

Onzuiver is het proza van Herman de Man zeker niet. Het is vrij van de geraffineerdheid van het systeem-Coolen en zonder valsche effecten. Het is ronde Hollandsche taal, die op pooten staat, met hier en daar een krachtterm als een vlag in den wind. Wij hebben De Man altijd voor een voortreffelijk verteller-zonder-systeem gehouden, die nog niet die erkenning geniet waarop hij krachtens zijn degelijk oeuvre recht heeft. Men moet in Holland tot een kliek behooren, die bereid is over u, naar aanleiding van u en in verband met u en uw werk te schrijven, zoodat uw naam naar voren springt wáár ge ook maar een krant of tijdschrift opslaat. De Man, die afzijdig van alle geharrewar aan zijn werk voortbouwt, moge het tot troost zijn dat deze rust hem tot concentratie in staat stelt en dat het niet de zingende straatjongens zijn die een lied tot cultureel goed maken.

Door *Zonen van den Paardekop*, een stevige roman over ruige kerels en ruige toestanden, zijn wij echter teleurgesteld. Wij ontkomen niet aan den indruk dat in dit omvangrijke verhaal De Man's joviale, gekruide taal tot een systeem dreigt te ontaarden, dat situaties en personen ompint met een netwerk van woorden en nog eens woorden, die aardig sappig klinken, maar systematisch het wezenlijke der dingen aan het oog onttrekken. Menschen en toestanden in dit boek blijven

ons vreemd. De Man heeft het vertellersrisico, het voortzingen in inhoudslooze klanken en rhythmten, niet kunnen omzeilen. Hij vertelt maar voort en wij luisteren geboeid naar het geluid van zijn stem, zonder dat de beteekenis der woorden tot ons doordringt. Sommigen luisteren misschien tot het eind, maar wij vielen telkens bijna in slaap. Alleen waar De Man zijn vertellersallure laat schieten en zich door den ernst van zijn onderwerp tot een soberen en indringenden stijl laat verleiden, zooals op pagina 210 e.v., waar hij met kennis van zaken een tetanusgeval beschrijft, werden wij even wakker als hoorden wij een bekend geluid. Maar aan ons hart ging ook dit voorbij.

III

C. J. Kelk, *De vos en zijn staart*, A. W. Bruna Uitg.-Mij N.V., Utrecht 1939.

Eén van de menschen die instinctief, maar ook wel bewust systematisch, de zonzijde van het leven zoeken, is C. J. Kelk, de voortreffelijke recensent van de Prov. Zwolsche en Overijselsche Courant. Zijn boekbesprekingen getuigen van een volstrekt eerlijke natuur, die oprecht en zonder onderscheid des persoons het goede zoekt te waardeeren, maar zich daarbij wel wat te sterk laat leiden door zijn voorkeur voor het gezonde en probleemlooze. Auteurs, die pathologische gevallen of zielige figuren behandelen, staan bij Kelk in een kwaden reuk. De litteratuur moet z.i. het gezonde, het positieve, het levenskrachtige in den mensch naar voren brengen. Boeken moeten blijdschap zaaien en den mensch tot den levensstrijd sterken, dat is zoo ongeveer de litte-